

1982, 2. července – Sdělení VONS č. 305 „Odsouzení Petra Pospíchala vojenským soudem“ o hlavním líčení s Petrem Pospíchalem u Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích a jeho odsouzení pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.¹

Ve Strašicích (okres Rokycany) proběhlo dne 26. května 1982 hlavní líčení ve věci signatáře Charty 77 Petra Pospíchala, nar. 16. 4. 1960, dělníka, t. č. ve výkonu vojenské prezenční služby, obviněného z pobuřování podle § 100, odst. 1, 2. Skutkovou podstatu tohoto trestného činu měl naplnit tím, že „od dubna 1981 do února 1982 vedl hovory s vojáky na politická témata, zmiňoval se o existenci Charty 77, měl výhrady proti vedoucí úloze komunistické strany a zaujímal nepřátelské postoje vůči společenskému a státnímu zřízení republiky“. Konkrétní projevy těchto jeho postojů text obžaloby až na výjimky nespecifikoval.²

Exemplární ráz procesu dodala okolnost, že tříčlenný senát Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích (předseda pplk. JUDr. Huťka)³ zasedal v klubovní místnosti útvaru, ke kterému Pospíchal před svým zatčením příslušel. Tento dojem ještě posílilo i okázale důsledné a neformální dodržení zásady veřejnosti jednání v kontrastním kasárenském prostředí.

Podle obžaloby měl P. Pospíchal někdy kolem 1. ledna 1982 přehrávat v útvarové prádelně magnetofonové pásky s českým textem, v němž „se útočí proti bezpečnosti státu a společenskému zřízení republiky“ (opět jenom takto paušálně vyjádřeno). Tyto pásky však nebyly nalezeny a v žádném z 30 svědectví ve prospěch obžaloby nebylo uvedeno nic přesného o jejich obsahu.⁴ Všichni svědci až na dva vypovídali pouze o anglických textech, pro neznalost jazyka jim nesrozumitelných. Dva zbývající připustili, že na páscích mohl být i nějaký text český, jemuž však nerozuměli pro špatnou kvalitu nahrávky. Také distribuce jediného čísla strojopisného periodika Informace o Chartě 77, z níž byl obviněn, nebyla Petra Pospíchalovi prokázána.

V průběhu hlavního líčení došlo k řadě prohrěšků proti procesnímu právu, zejména pak nebyla dodržena zásada ústnosti řízení při slyšení svědků, výpovědi 25 z 30 svědků byly pouze přečteny; u těch, kteří vypovídali ústně, byla spontaneita výpovědí velmi pochybná, předseda senátu svědkům připomínal, co vypověděli v přípravném řízení, a vyžadoval příslušné repliky. Znalecký posudek o bulletinu Informace o Chartě 77 mělo vypracovat Federální ministerstvo vnitra, orgán činný v trestném řízení na straně obžaloby, a tedy nutně nikoli nestranný.⁵

Naprostá nedostatečnost a přitom zaujatost důkazního řízení vyvrcholila vystoupením společenského žalobce, předsedy útvarové organizace SSM vojína Staňka, jenž ve výčtu deliktů obžalovaného uvedl také to, že právní relevanci mají i výroky svědků vojína Zápotockého, který „usoudil, že P. Pospíchal má výhrady proti řízení, vedoucí úloze strany, činnosti soudů a bezpečnostních orgánů, říká, že byl nespravedlivě odsouzen“ a vojína Tikala, že „obžalovanému se na vojně nelíbí a byl by raději doma“.

Obhájce obžalovaného,⁶ poté co byl zamítnut výslech čtyř svědků obhajoby, které navrhl, poukázal na rozpory mezi výpověďmi svědků před soudem a v přípravném řízení, kde byli svědkové jako vojáci negativně ovlivněni vztahem subordinace k vyšetřovatelům. Pro celkovou chatrnost argumentace obžaloby žádal, aby soud uplatnil zásadu in dubio pro reo, rozhodl ve prospěch obžalovaného a zprostil ho viny. Rovněž P. Pospíchal ve svém závěrečném slově přesvědčivě vyvrátil tvrzení obžaloby.⁷

Přesto byl Petr Pospíchal odsouzen k trestu odnětí svobody na 18 měsíců nepodmíněně v 1. nápravně výchovné skupině.⁸ Obě strany si ponechaly zákonnou lhůtu k odvolání.

Informace o Chartě 77, r. 5, 1982, č. 6, s. 10–11.

POZNÁMKY

¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 302 a 308, dokumenty č. 303 a 309.

² Podle obžaloby vojenského obvodového prokurátora v Litoměřicích plk. JUDr. Vítězslava Menšíka Pospíchal tvrdil, že: „[Československo] je po-

licejním státem, v němž jsou – stejně jako i on – političtí odpůrci režimu pronásledováni, že jsou u nás hrubě pošlapávána základní lidská práva apod.“ Mezi konkrétními projevy těchto postojů P. Pospíchalová uváděla obžaloba mj. tyto: „U útvaru přechovával magnetofonové pásky tzv. undergroundové hudby s českým textem, v níž je ostře napadána práce bezpečnosti, znevažováno a zesměšňováno všechno socialistické, socialistická morálka apod.“ nebo „[...] mezi vojáky rozšiřoval i nelegálně u nás rozšiřované tiskoviny tzv. Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných osob pod názvem Infocha [sic]“. Obžaloba proti P. Pospíchalové ze 3. 5. 1982 je uložena in: ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV; též LP, Sb. VONS, inv. č. 259, sign. I/1d, kart. 42.

- ³ Celým jménem Josef Huťka. Členy senátu byli dále npor. Josef Smolík a rap. Jan Vančo. Viz rozsudek Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích z 26. 5. 1982. ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV.
- ⁴ Obžaloba však disponovala magnetofonovou kazetou, kterou měl Pospíchal uschovat v posádkové knihovně, z níž nechala provést přepis textu. Tamtéž.
- ⁵ Znalecký posudek z 22. 3. 1982 viz in: tamtéž.
- ⁶ Pospíchalova matka Marie Adamíková oslovila advokáta JUDr. Milana Hulíka z Advokátní poradny č. 9 místo původně soudem určeného JUDr. Zdeňka Křížka z Advokátní poradny č. 7. Viz oznámení o převzetí případu, tamtéž.
- ⁷ Pospíchal svou vinu v žádné žalované věci nedoznal. V případě tiskovin, které byly nalezeny v průběhu domovní prohlídky u jeho matky, prohlásil, že pocházejí z období jeho předchozího trestního stíhání (případ Petra Cibulky, Libora Chloučka a Petra Pospíchala, viz sdělení VONS č. 2, 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 123 a 157, dokumenty č. 2, 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 124 a 158, a dokumenty č. 1141, 1149 a 1154). Viz rozsudek Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích ze dne 26. 5. 1982, ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV; též LP, Sb. VONS, inv. č. 259, sign. I/2d, kart. 42.
- ⁸ Soud se v rozsudku zcela držel odůvodnění obžaloby a k výši trestu uvedl: „Při stanovení trestu a jeho výměry přihlédl soud ke stupni společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného [...]. Vzal přitom v úvahu, že obžalovaný se dopustil závažného trestného činu, který ohrožuje samotné základy republiky. Nepřehlédl tu skutečnost, že takto jednal po delší dobu. Dále nepřehlédl tu skutečnost, že jednání obžalovaného odsoudil kolektiv ZO SSM v. ú. 5729 Strašice, respektive jednotky, ve které obžalovaný vykonával základní službu, což tento kolektiv vyjádřil v návrhu společenské obžaloby a vysláním svého zástupce, jako společenského žalobce, což soud svým rozhodnutím připustil.“ Jako polehčující skutečnost uvedl předseda senátu J. Huťka, že Pospíchal „před spácháním trestné činnosti vedl v celku řádný život“, a protože byl předchozí rozsudek

již zahlazený, uložil mu výkon trestu v I. nápravně výchovné skupině, Rozsudek Vojenského obvodového soudu v Litoměřicích z 26. 5. 1982, ABS, vyšetřovací spis k případu Petra Pospíchala, sign. V 34092 MV.